

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตในการศึกษา	3
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ทฤษฎีของไฟ	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดอัคคีภัย	18
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย	20
2.4 แนวคิดการประเมินความเสี่ยงต่ออัคคีภัย	23
2.5 แนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน	29
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการประเมินความเสี่ยง	32
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	39
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	40
3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
3.3 เครื่องมือ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
3.4 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	42
3.6 หลักเกณฑ์การกำหนดระดับความเสี่ยงอภีภัย	46
3.7 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	47
3.8 สรุปผลการวิเคราะห์	47
3.9 การหาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงอภีภัย	48
3.10 การนำเสนอข้อมูล	48
บทที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	49
4.1 ประวัติความเป็นมาของอำเภอสันกำแพง	49
4.2 ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลสันกำแพง	49
4.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	50
บทที่ 5 ผลการศึกษา	82
5.1 ผลการศึกษาน้ำป่าแล้า หมู่ 1 ตำบลสันกำแพง	82
5.2 ผลการศึกษาน้ำป่าเหว หมู่ 2 ตำบลสันกำแพง	88
5.3 ผลการศึกษาน้ำเหว หมู่ 3 ตำบลสันกำแพง	94
5.4 ผลการศึกษาน้ำคำขาว หมู่ 4 ตำบลสันกำแพง	100
5.5 ผลการศึกษาน้ำสันเหนือ หมู่ 5 ตำบลสันกำแพง	106
5.6 ผลการศึกษาน้ำสันเหนือ หมู่ 6 ตำบลสันกำแพง	112
5.7 ผลการศึกษาน้ำกาด หมู่ 7 ตำบลสันกำแพง	118

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.8 ผลการศึกษากลับบ้านได้ หมู่ 8 ตำบลสันกำแพง	124
5.9 ผลการศึกษากลับบ้านได้ หมู่ 9 ตำบลสันกำแพง	130
5.10 ผลการศึกษากลับบ้านได้ หมู่ 10 ตำบลสันกำแพง	136
5.11 ผลการศึกษากลับบ้านน้อย หมู่ 11 ตำบลสันกำแพง	142
5.12 ผลการศึกษากลับบ้านนอก หมู่ 14 ตำบลสันกำแพง	148
5.13 ผลการศึกษากลับบ้านดอนมูล หมู่ 1 ตำบลทรายมูล	154
5.14 ผลการศึกษากลับบ้านสันโค้งใหม่ หมู่ 2 ตำบลทรายมูล	160
5.15 ผลการศึกษากลับบ้านป่าเป้า หมู่ 3 ตำบลทรายมูล	166
5.16 ผลการศึกษากลับบ้านสันโค้ง หมู่ 4 ตำบลทรายมูล	172
5.17 ผลการศึกษากลับบ้านหัวทุ่ง หมู่ 5 ตำบลทรายมูล	178
5.18 ผลการศึกษากลับบ้านสันกำแพงปลา หมู่ 6 ตำบลทรายมูล	184
5.19 ผลการศึกษากลับบ้านทรายมูล หมู่ 7 ตำบลทรายมูล	190
5.20 ผลการศึกษากลับบ้านป่าไผ่เหนือ หมู่ 6 ตำบลแซะช้าง	192
5.21 ผลการศึกษากลับบ้านป่าไผ่กลาง หมู่ 7 ตำบลแซะช้าง	202
5.22 ผลการศึกษากลับบ้านป่าไผ่ใต้ หมู่ 8 ตำบลแซะช้าง	208
5.23 ผลการศึกษากลับบ้านสันกำแพงปาร์ควิล	214
บทที่ 6 แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงอภิศักภัยในพื้นที่เทศบาลตำบล สันกำแพง	223
6.1 การรณรงค์ หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันอภิศักภัย และ อันตรายที่จะเกิดจากอภิศักภัยภายในหมู่บ้าน	225
6.2 การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดับเพลิงเบื้องต้น	227

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 การสำรวจความเสี่ยงและตรวจตรา เพื่อเฝ้าระวังป้องกันและจัด ต้นเหตุของการเกิดอัคคีภัยในหมู่บ้าน	229
6.4 การกำหนดจุดนัดพบหรือจุดรวมพล ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน	230
6.5 การกำหนดมาตรการทางสังคมของชุมชน ด้านการสร้างจิตสำนึก เกี่ยวกับอัคคีภัยในหมู่บ้าน	232
บทที่ 7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	233
7.1 สรุปผลการศึกษา	234
7.2 อภิปรายผล	235
7.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	237
7.4 ข้อเสนอแนะ	237
บรรณานุกรม	239
ภาคผนวก	241
ภาคผนวก ก แบบประเมินสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ	242
ภาคผนวก ข แบบประเมินสำหรับผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชน	249
ภาคผนวก ค แบบประเมินสำหรับประธานชมรมผู้สูงอายุ	256
ประวัติผู้เขียน	263

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1.1	สถิติการเกิดอัคคีภัยเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันกำแพง ตั้งแต่ปี 2542-2552	2
3.1	แสดงน้ำหนักรถยนต์ที่มีโอกาสเป็นอันตรายของพื้นที่และชุมชนที่ ประเมินความเสี่ยงอัคคีภัย	43
3.2	แสดงน้ำหนักคะแนนผลกระทบของพื้นที่และชุมชนที่ประเมิน ความเสี่ยงอัคคีภัย	43
3.3	แสดงน้ำหนักคะแนนศักยภาพของพื้นที่และชุมชนที่ประเมิน ความเสี่ยงอัคคีภัย	44
3.4	แสดงหลักเกณฑ์การกำหนดระดับความเสี่ยงอัคคีภัย	46
4.1	สถิติการเกิดอัคคีภัยที่เกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัยพื้นที่เทศบาลตำบลสันกำแพง ตั้งแต่ปี 2542-2552	79
5.1	การป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านป่าเสา	84
5.2	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านป่าเสา	85
5.3	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านป่าเสา	86
5.4	การป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านป่าเหว	90
5.5	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านป่าเหว	91
5.6	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านป่าเหว	92
5.7	การป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านเหล่า	96
5.8	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านเหล่า	97
5.9	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านเหล่า	98
5.10	การป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านคำขาว	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
5.11	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านคำขาว	103
5.12	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านคำขาว	104
5.13	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันเหนือ	108
5.14	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันเหนือ	109
5.15	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันเหนือ	110
5.16	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันเหนือ	114
5.17	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันเหนือ	115
5.18	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันเหนือ	116
5.19	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านกาด	120
5.20	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านกาด	121
5.21	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านกาด	122
5.22	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันใต้	126
5.23	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันใต้	127
5.24	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันใต้	128
5.25	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันใต้	132
5.26	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันใต้	133
5.27	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันใต้	134
5.28	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันไร่	138
5.29	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันไร่	139
5.30	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันไร่	140
5.31	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านน้อย	144

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
5.32	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านน้อย	145
5.33	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านน้อย	146
5.34	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านออน	150
5.35	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านออน	151
5.36	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านออน	152
5.37	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านคอนมุล	156
5.38	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านคอนมุล	157
5.39	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านคอนมุล	158
5.40	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันโค้งใหม่	162
5.41	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันโค้งใหม่	163
5.42	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันโค้งใหม่	164
5.43	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านป่าเป้า	168
5.44	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านป่าเป้า	169
5.45	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านป่าเป้า	170
5.46	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันโค้ง	174
5.47	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันโค้ง	175
5.48	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันโค้ง	176
5.49	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านหัวทุ่ง	180
5.50	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านหัวทุ่ง	181
5.51	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านหัวทุ่ง	182
5.52	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านสันกำแพงปลา	186

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
5.53	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านสันกำแพงปลา	187
5.54	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านสันกำแพงปลา	188
5.55	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านทรายมูล	192
5.56	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านทรายมูล	193
5.57	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านทรายมูล	194
5.58	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านป่าไผ่เหนือ	198
5.59	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านป่าไผ่เหนือ	199
5.60	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านป่าไผ่เหนือ	200
5.61	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านป่าไผ่กลาง	204
5.62	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านป่าไผ่กลาง	205
5.63	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านป่าไผ่กลาง	206
5.64	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยบ้านป่าไผ่ใต้	210
5.65	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยบ้านป่าไผ่ใต้	211
5.66	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยบ้านป่าไผ่ใต้	212
5.67	ด้านการป้องกันการเกิดอัคคีภัยชุมชนสันกำแพงปาร์ควิล	216
5.68	การตอบโต้ต่ออัคคีภัยชุมชนสันกำแพงปาร์ควิล	217
5.69	การบรรเทา ช่วยเหลือ เมื่อเกิดอัคคีภัยชุมชนสันกำแพงปาร์ควิล	218
5.70	กลุ่มระดับความเสี่ยงของพื้นที่ประเมินต่อการเกิดอัคคีภัยของแต่ละหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลสันกำแพง	221

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
2.1	แสดงองค์ประกอบของไฟ	8
2.2	แสดงสัญลักษณ์ไฟประเภท A	12
2.3	แสดงสัญลักษณ์ไฟประเภท B	12
2.4	แสดงสัญลักษณ์ไฟประเภท C	13
2.5	แสดงสัญลักษณ์ไฟประเภท D	13
2.6	กรอบแนวคิดการวิจัย	39
4.1	ขอบเขตอำเภอพื้นที่ศึกษา	51
4.2	ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	52
4.3	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านป่าเล้า	54
4.4	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านป่าเหว	55
4.5	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านเหล่า	56
4.6	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านคำขาว	57
4.7	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันเหนือ	58
4.8	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันเหนือ	59
4.9	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านกาด	60
4.10	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันใต้	61
4.11	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันใต้	62
4.12	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันไร่	63
4.13	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านน้อย	64
4.14	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านออน	65
4.15	สถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง ชุมชนสันกำแพงปาร์ควิล	66

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป		หน้า
4.16	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านคอนมูล	67
4.17	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันโค้งใหม่	68
4.18	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านป่าเป้า	69
4.19	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันโค้ง	70
4.20	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านหัวทุ่ง	71
4.21	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านสันก้างปลา	72
4.22	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านทรายมูล	73
4.23	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านป่าไผ่เหนือ	74
4.24	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านป่าไผ่กลาง	75
4.25	ขอบเขตสถานที่สำคัญและตำแหน่งหัวประดับเพลิง บ้านป่าไผ่ใต้	76
4.26	สถิติการเกิดอัคคีภัยในเขตเทศบาลตำบลสันกำแพง ระหว่างปี 2542 – 2552	78
4.27	สัดส่วนการเกิดอัคคีภัยที่เกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัย ปี 2542 – 2552	80
5.1	แผนที่เสี่ยงอัคคีภัยในเขตเทศบาลตำบลสันกำแพง	220
6.1	การรณรงค์ หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย	226
6.2	การอบรมเกี่ยวกับการดับเพลิงเบื้องต้น	228
6.3	การสำรวจความเสี่ยงเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัย	229
6.4	การกำหนดจุดนัดพบหรือจุดรวมพล	231
6.5	การกำหนดมาตรการทางสังคมของชุมชน	232